

Contexte pedagogice pentru dezvoltarea gândirii laterale în învățământul islandez

Prof. înv. preșc. Meșteriuc GrațIELA

Școala Gimnazială "Constantin Morariu", Grădinița cu Program Normal Pătrăuți

Proiectul "The Challenge of Teaching Entrepreneurship in Preschool Education and Training" finanțat în cadrul Programului SEE Grants și a Mecanismului Financiar Norvegian din FONDUL PENTRU RELATII BILATERALE Programul RO01 – Asistență tehnică și Fondul Bilateral la Nivel Național- Măsura II: Priorități generale și orizontale, a fost coordonat în ultimii ani de Grădinița cu Program Normal din cadrul Școlii Gimnaziale Constantin Morariu Pătrăuți, în colaborare cu Leikskóli Dvergasteinn, Reykjavík, Islanda.

Proiectul a fost conceput și elaborat cu scopul însușirii unor cunoștințe despre sistemele de învățământ europene nordice- în special despre sistemul islandez, pentru consolidarea competențelor pedagogice și aducerea la cunoștința colegilor profesori a alternativelor de carieră, despre exploatarea, reactualizarea, perfecționarea și inovarea în domeniul educațional preșcolar, utilizarea unor metode privind promovarea antreprenoriatului în activitățile de la clasă; competențe organizatorice, perfecționarea cadrelor didactice în Islanda, prin participarea cadrelor didactice din Islanda și România la activități regionale pe teme de importanță bilaterală, prin organizarea unei conferințe în România și a unui seminar în Islanda, pe teme de interes comun pentru învățământul preșcolar, în special despre gândirea laterală și aplicații în educația preșcolară la nivel european.

Rolul principal al grădinițelor, școlilor primare și școlilor secundare este de a avansa și de a sprijini educația generală a copiilor în Islanda și un obiectiv central al operațiunilor școlare este participarea activă a studenților într-o societate democratică, în cadrul școlii și în afara ei. Societatea islandeză s-a schimbat în mod semnificativ în ultimii ani. Modificările au influențat sistemul școlar și a existat o cerere tot mai mare pentru școală pentru a ajuta elevii să înțeleagă schimbările și să se ocupe de noi circumstanțe. educație generală consolidează capacitățile indivizilor de a face față provocărilor vieții de zi cu zi.

Legile islandeze privind grădinițele de stat spun că grădinița este prima etapă de învățământ și ar trebui să păstreze bunăstarea și interesele copiilor ca obiectiv central în toate operațiunile sale.

Grădinițele urmează ghidul curriculumului național pentru grădinițe, care pune accentul pe importanța jocului și importanța democrației și a egalității în toate operațiunile sale. Ghidul curriculum-ului național conține mai multe lumini directe pentru profesori pentru a păstra în minte regulile atunci când organizarea activității grădinițelor:

- Grădinița ar trebui să fie un loc social și cultural, locul de desfășurare / domeniul în care patrimoniul național și importanța societății islandeză joacă un rol important.

- Metodele de lucru ale grădinițelor trebuie să reflecte mediul grădiniței și societatea în care se află. Mai mult decât atât, grădinița ar trebui să fie un participant activ în societate și să aibă un impact asupra acestuia.

- Întreaga operațiune a grădiniței ar trebui să reflecte ul pe educația pentru durabilitate în cooperare activă cu casele elevilor și mediul apropiat.

- Experiența copiilor ar trebui să fie în centrul operațiunii grădiniței, în scopul de a le oferi o experiență semnificativă.

- La grădiniță, copiii trebuie să primească posibilitatea de a face cu diverse sarcini care oferă mai multe soluții și să încurajeze cercetarea și reflecție.

- La grădiniță, copiii trebuie să fie încurajați să se exprime în diferite moduri, de exemplu prin joc, mișcare, imagini, muzică, limbi, numere și simboluri.

Voi prezenta frânturi din experiența trăită de mine pe o perioadă de 10 zile în cadrul mobilității de formare profesională în Islanda. Am fost sfătuiți să realizăm un mic exercițiu de spargere a gheții, exercițiu de gândire laterală, după cum urmează în rândurile de mai jos: Vă rog încercați să vă uitați la situația care vă frământă din mai multe puncte de vedere; Folosiți-vă imaginația, folosiți-vă gândirea în imagini, lăsați-vă mintea în voia fanteziilor (câteva minute), fără să vă grăbiți a vă cenzura ideile; treceți mental în revistă greșelile dvs. sau ale altora sau situațiile neprevăzute sau accidentale care au avut loc în jurul dvs. și vedeți dacă nu cumva se pot ivi idei noi.

Iată câteva idei de bază despre joc însușite în Grădinița Dvergasteinn, Reykjavík - Hlutverkaleikur ca metodă educațională. Specialiștii islandezi în educația preșcolară spun că la grădiniță ne concentrăm pe joc, copiii obținând posibilitatea de a se juca pe presupunerile lor, fără griji. Dar ce este jocul? În cazul în care copiii se joacă, ei alcătuiesc propria lume și află că lumea este diferită de cea reală. Un mod de gândire creativă este să-ti lași mintea să se joace cu tot felul de posibilități. Deprinderea de a gândi logic, foarte utilă de altfel în multe situații, are neajunsul de a descuraja activitatea ludică (jocul). Adesea, gândirea vizuală, în imagini, poate conține semintele unei realizări practice. Atunci când se joacă, ei interacționează cu alți copii. În același timp, ei trebuie să fie în măsură să facă propriile reguli și să urmeze altele. Din acest motiv, este important să se folosească jocul ca metodă educațională. În faza de învățământ avem un scop; amestecarea jocului cu învățarea. Descoperim deci că micuții au abilitatea de a gândi creativ, de a ieși ușor dintr-o zonă a confortului. Gândirea laterală presupune renunțarea la limite, la modul de gândire tradițional și eliminarea prejudecăților. Această trăsătură de personalitate este un atu important, indiferent de priorități. Gândirea laterală are deci legătură cu intuiția, creativitatea și dispoziția. Este un alt mod de a gândi, de a ne folosi mintea. Se ocupă cu generarea de noi idei și de spargerea barierelor conceptuale ale ideilor vechi. Este complementară cu gândirea verticală, nu o înlocuiește. Voi enumera câteva din caracteristicile gândirii laterale: este generativă (generăm cât mai multe abordări pentru a alege mai multe soluții), înaintează pentru a genera o direcție, e provocatoare, face salturi (golurile le umple mai târziu), golurile pot fi umplute cu pașii corecți după formularea unor judecăți, nu există negații, copiii primesc cu bucurie intervențiile întâmplătoare, nu se fac etichetări, nu se critică, urmează cele mai puțin probabile căi. Dezvoltarea potențialului creativ nu se realizează de la sine, ci este nevoie de acțiuni continue și organizate de stimulare și activare. În joc, pe baza experienței cognitive, copilul combină și dă semnificație proprie obiectelor și evenimentelor în funcție de nevoile sale și de trăirile sale afective.

Activitatea fundamentală a preșcolarului rămâne jocul, care contribuie la amplificarea, organizarea, valorificarea și exprimarea experienței personale. În timp, jocul se îmbină din ce în ce mai mult cu elemente de învățare sistematică. Preșcolaritatea este vârsta la care relația dintre gândire și limbaj are un anumit specific: ambele se dezvoltă influențându-se reciproc. Conceptul de gândire laterală a fost introdus de Edward de Bono și permite copilului să

încerce percepții, noi concepte, să așeze la un loc puncte de vedere diferite (opuse chiar), să declanșeze conflicte de idei, să interpreteze obiecte și idei altfel decât ceilalți. Prin tehnici și instrumente folosite în mod sistematic ea poate fi învățată, practică și utilizată de oricine.

Odată cu explozia tehnologică a secolului XX, omenirea a fost proiectată într-o lume strict rațională în interiorul căruia toate valorile se bazează aproape în exclusivitate pe logică. Activitățile umane care implică latura intuitivă au fost excluse. S-au produs astfel dezechilibre în viața oamenilor. Pentru a se integra în mediul înconjurător, omul și-a reorientat existența și apelează tot mai des la vocea sa interioară. Din păcate, doar logica singură nu ne ajută să depășim toate situațiile. Astăzi, mai mult ca oricând, este necesară o reorientare a omului către valențele sale intuitive îmbinate armonios cu cele mentale. Și se pare că educația nordică reușește!

Bibliografie:

1. Edward de Bono – *Gândirea laterală (traducere Sabina Dorneanu)*, Editura Curtea Veche, București, 2011;
2. Elín Mjöll Jónasdóttir , *Aðalnámskrá leikskóla, Mennta- og enningarmálaráðuneytið*, Reykjavík, 2011;
3. Piaget, J., *Psihologie și pedagogie*, Editura Didactică și Pedagogică, București; 1972.